

UPPDRAG I NORGE

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Definitioner.....	4
Förteckning över tullanstalter.....	5
Råd vid kontakt med beställaren av uppdraget.....	6
TIMUTHYRNING TILL FÖRETAG I NORGE	
Gränspasseringen	
Tullhandlingar temporär export – temporär import.....	7
Proformafaktura.....	7
Kreditspärre för temporär export.....	8
Tull – avgifter - gebyr.....	8
Moms – merverdiavgift - tullkredit.....	8
Momsrepresentant, filial eller bolag i Norge.....	8
ETABLERING OCH DRIFT PÅ NORSKA ARBETSPLATSEN	
Maskiner	
Transporten från Sverige till Norge.....	9
Besiktning.....	9
Försäkring.....	9
Diesel.....	9
Personal anställd i Sverige utsänd till Norge	
Kollektivavtal.....	10
Arbetsmiljö.....	10
Byggekort.....	10
Försäkringskassan.....	10
Fora.....	11
Traktamente, boende, kost och hemresor.....	11
Yrkesbevis.....	11
Svensk personal utsänd mer än 183 arbetsdagar per år.....	11
Svensk personal utsänd mer än två år.....	11
Övrig administration	
Fakturerings.....	12
Lyft av norsk moms.....	12
Löpande transporter av förnödenheter för driften.....	12
ENTREPRENADÅTAGANDE I NORGE	
Enskilda fallet.....	13
Några goda råd.....	13

Inledning

Svenska maskinentreprenörer finner allt oftare lämpliga uppdrag i Norge, främst när orderingången på hemmamarknaden är svag. Beställarna i Norge varierar men en vanlig inkörsport i Norge är svenska rikstäckande företag som även har företag med verksamhet i Norge. Man vill gärna använda kända svenska företag med bra maskinpark och duktiga maskinförare till norska projekten. Svenska förare uppfattas ofta av beställarna som produktionsinriktade och med hög arbetsmoral.

I de flesta fallen avser uppdragen timuthyrning av maskiner med förare. Uppdraget i form av entreprenader som skall drivas med egen arbetsledning kräver omfattande åtgärder.

Problemet är att Norge inte är anslutet till EU vilket komplicerar en övergång med maskiner, tillbehör och personal. Ett uppdrag i ett EU-land är betydligt enklare.

ME har tillsammans med MEF – norska systerorganisationen - arbetat för att reglerna skulle förenklas i båda riktningarna. I viss mån har man lyckats när man tillsammans med olika branschorganisationer, Tullverk, Utrikesdepartement och Nordiska Rådet bearbetat problemställningarna med handelshinder. En viktig fråga ansågs vara att försöka lösa kravet på att betala norsk moms – mervärdeavgift – i tullen vid temporär export av maskiner och utrustning. Kravet är likviditetskrävande och hindrar många företag att utföra uppdrag i Norge. Tyvärr finns kravet kvar då det inte gick att lösa mellan ett EU land och ett icke EU land.

ME har mot den bakgrunden skapat detta informationsmaterial för att underlätta för den svenska entreprenören och minska affärsrisken vid uppdrag i Norge. Materialet tar upp de vanligaste problemställningarna men kan i det enskilda fallet ställa krav på kompletteringar.

Lycka till med uppdragen på den norska marknaden.

MASKINENTREPRENÖRERNA

Sven-Eric Pettersson

Uno Hallgren

Utbildningskonsult ME

Regionchef ME Väst

Definitioner

Temporär export	Varor som exporteras tillfälligt till ett land utanför EU. Vid temporär export kan varan återimporteras utan att betala tull eller moms. Kravet är oförändrat skick och bevis på att den varit exporterad.
Odelbart gods	Odelbart gods är t ex. en maskin.
Delbart gods	Tillbehör till maskinen, verktyg mm.
Proformafaktura	Faktura som identifierar exportör, importör, utrustningen och beräknat värde till underlag för tull och moms.
Merverdiavgift	Norsk mervärdesskatt
Gebyr	Norsk avgift för t ex. tullklareringen
Momsombud	Norskt ombud som ansvarar för redovisning av moms t ex. beställaren
Filial	Svenskt företaget som registrerar en filial i Norge. Ansvar för filialen vilar på det svenska företaget. När det inte finns några anställda i filialen måste norsk representant registreras som personligt ansvarig för skatter och avgifter. Filialen är skattepliktig i Norge och måste uppfylla norska föreskrifter. Inga kapitalkrav krävs för att starta en filial.
Aksjeselskap AS	AS är ett norskt aktiebolag som till stor del liknar ett svenskt aktiebolag. Aktiekapital minimum 30 000 Nkr.
Skatteetaten	Norska Skatteverket.

Förteckning över tullanstalter

Vid nedanstående tullanstalter expedieras trafik med tillämpning av båda svenska och norska bestämmelser.

Trafikslag	På svensk sida	På norsk sida
Landsvägstrafik	Svinesund	Svinesund
Landsvägstrafik	Högen	
Landsvägstrafik	Hån	Örje
Landsvägstrafik	Eda	
Landsvägstrafik	Vittjärn	
Landsvägstrafik		Åsnes
Landsvägstrafik		Östby
Landsvägstrafik		Vauldalen
Landsvägstrafik	Storlien	
Landsvägstrafik	Gäddede	
Landsvägstrafik	Tärnaby	
Landsvägstrafik		Junkerdal
Landsvägstrafik		Bjørnfjell
Järnvägstrafik		Narvik

Svenska Svinesund och norska Svinesund är tullkontor på ömse sidor om gränsen vid gränsövergång. Samma gäller för Hån och Örje.

Råd vid kontakt med beställaren av uppdraget

Vid kontakter med beställaren är det viktigt att skapa sig en uppfattning om förutsättningarna för uppdraget innan man lämnar ett pris på tjänsterna. Nedan finns en checklista med frågor som man bör få besvarade för att kunna arbeta vidare med uppdraget och räkna fram ett pris.

- Är det timuthyrning eller ett entreprenadåtagande med egen arbetsledning.
- Antalet maskiner, maskintyper, krav på tillbehör mm
- Uppdragets start och längd vilket påverkar bl. a personalens förutsättningar
- Arbetstider typ måndag – torsdag eller andra alternativ
- Svarar beställaren för bränslet till maskinerna
- Skall priset ta hänsyn till att beställaren står för mat och/eller boende vilket påverkar uppdragets traktamentskostnader
- Gäller företagets maskin- och ansvarsförsäkringar eller krävs komplettering
- Kan beställaren ta ansvar för att vara momsombud, krävs en norsk filial eller är uppdraget så stort att det krävs ett eget bolag - AS
- Var i Norge ligger arbetsplatsen för att kunna bedöma var närmaste tullstation finns och hur transportererna skall kunna genomföras
- Är det krav på att svensk personal skall vara anställda i Norge redan från start

Timuthyrning till företag i Norge

Gränspasseringen

Tullhandlingar temporär export – temporär import

Kontakta ett speditorsföretag vid gränsövergången. De är ackrediterade av tullen och gör förtullningen via nätet. Speditorsföretaget har behov av en proformafaktura för upprättandet av tullhandlingar. Lämpligt speditorsföretag, se Gula sidorna på www.eniro.se.

Ett tips är KGH Customs Service, www.kghcustoms.com som är representerade längs hela gränsen med kontor i Sverige och Norge och erfarenhet av att förtulla mobila maskiner med tillbehör.

Speditorsföretagets ersättning för upprättandet av tullhandlingar ligger mellan 3 – 5 tkr men kan bli högre beroende på omfattningen av uppdraget.

Proformafaktura

Proformafaktura upprättas av svenska entreprenören och delges speditorsföretaget som anlitas. Det är en vanlig kundfaktura med texten *proforma* som utvisar uppgifter om

- Säljarens – exportörens – företagsuppgifter
- Köparens – importörens – företagsuppgifter
- Dag då fakturan utfärdas
- Fakturanummer
- Antal, typ av kollo, bruttovikt och märkning typ tillverkningsnummer
- Varubenämning och kvantitet
- Exportörens pris/värde på godset till grund för mervärdiaavgift 25 %
- Leverans och betalningsvillkor
- I proformafakturan skall det stå *No charge. Value for Customs purposes only.*

Speditorsföretagen brukar tillhandahålla egna mallar för proformafaktura som kan användas för uppgiftslämningen.

Proformafakturan skall inte bokföras i företagets redovisning då den endast ligger till grund för identifiering och värde vid temporära exporten. Ett tips är att inte värdera godset för lågt för att minska momsutlägget. Vid stöld eller skada som medför inlösen av försäkringsbolaget kan angivet värde leda till en för låg ersättning.

Kreditspär för temporär export

Leasad maskin eller maskin pantsatt för typ avbetalningskontrakt kan kräva tillstånd av kreditgivaren för att föras över till Norge. Kontrollera med kreditgivaren om den typen av spär finns och i så fall hur man kan lösa upp den.

Tull - avgifter – gebyr

Tull utgår inte för utrustning tillverkad inom EU eller ursprungligen är förtullad vid importen till EU. Frågor kan uppkomma om ursprungsland för utrustningen. Om speditorsföretaget utför förtullningen via nätet utgår ingen expeditionsavgift – gebyr.

Moms - mervärdiavgift - tullkredit

Norsk moms 25 % - mervärdiavgift - skall betalas i tullen på det värde som angivits i proformafakturan och tullhandlingar. Speditorsföretagen kan tillämpa olika rutiner för att säkra att momsen finns disponibel vid gränspasseringen. Vanligast är att man debiterar exportören mervärdiavgift och övriga ersättningar med krav om att det skall vara betalt innan tidpunkten för gränspasseringen.

Vid förtullning kan tullkredit erhållas mot särskild prövning hos Tullverket men kräver oftast säkerhet typ bankgaranti o dyl. Kredittiden är normalt 30 dagar. Det norska företaget (beställaren) kan ev. ha tullkredit som kan användas och att de betalar momsen i avvaktan på återbetalning. Den lösningen minskar risken för att man inte förlorar momspengarna och kräver inte lika mycket likvida medel eller säkerheter av svenska företaget. Norska företaget blir då *Momsrepresentant* och tar ansvaret för momsredovisningen och söker via ett separat momsregistreringsnummer tillbaka momsbeloppet.

Om exportören – uthyraren - betalar momsen och norska beställaren är *Momsrepresentant* finns alltid en risk att beställaren kommer på obestånd och återbetalningen av momsen till exportören uteblir.

Ett annat alternativ är att skaffa en norsk *Momsrepresentant* som ansvarar för momsredovisningsfrågorna.

Återbetalningen av momsen beror på när i norska momsperioderna fordran uppkommer, men räkna med minst fyra månader.

Momsrepresentant, filial eller bolag i Norge

Ett flertal svenska ekonomikonsulter har även verksamhet i Norge med möjlighet att vid behov hjälpa till med att vara momsombud, starta en filial eller AS och erbjuder konsulthjälp med verksamheten.

KGH Accountancy & VAT Services AB/AS, www.kghredovisning.com eller Ekonomernas Hus, www.ekonomernashus.se är tips på företag som erbjuder konsulttjänster som uppstartning av filial eller bolag och redovisningstjänster som bokföring, löneadministration, bokslut och deklarationer mm. Kostnaden för ekonomikonsulter i Norge ligger högre än för motsvarande tjänst i Sverige.

Etablering och drift på norska arbetsplatsen

Maskiner

Transporten från Sverige till Norge

När man transporterar över utrustningen till Norge bör man tänka på att de har andra gränser för transportfordon vad gäller vikt och framförallt längd. Även färdvägen kan vara avgörande för vilka regler som gäller. Mera information finns att hämta på www.vegvesen.no.

Besiktning

Svensk maskinbesiktning accepteras inte i Norge. För att bruka en maskin i Norge krävs en maskinbesiktning enligt norska regelverket vilket i stort har samma innehåll som det svenska som bygger på ett EU direktiv. En revisionsbesiktning i Norge måste förnyas årligen. Revisionsbesiktning utförs av bl. a ackrediterad maskinverkstad till ungefär samma kostnad som en svensk revisionsbesiktning. Förteckning över certifierade företag som kan utföra besiktningen finns på www.sert555.no/søkesider.

Detta är en nyhet i förhållande till tidigare lämnade informationer från ME som grundat sig på det handelshindersarbete som genomfördes för några år sedan. Arbetsmiljöverket har tagit fram anvisningar där respektive länders besiktningar skulle godtas men något slutligt fastställande av anvisningarna har inte ägt rum. I anledning därav kvarstår kravet på att revisionsbesiktning skall ske i det land där maskinen brukas.

Försäkring

Kontroll bör ske så att maskin- och ansvarsförsäkring gäller i Norge. Kontakt med företagets försäkringsbolag rekommenderas.

Diesel

I Norge körs anläggningsmaskinerna på färgad – lågskattad - diesel. Det är mycket vanligt att beställaren står för drivmedel. I Norge kan man även köpa lågskattad diesel på mack. När maskinen återimporteras till Sverige får det som finns kvar i maskinens tank förbrukas i Sverige innan svensk skattad diesel åter tankas i maskinen.

Personal anställd i Sverige utsänd till Norge

Kollektivavtal

Personal anställd i Sverige som utsänds till Norge lyder under svenskt kollektivavtal. Krav på norskt kollektivavtal uppkommer först när personalen anställs i norsk filial eller norskt bolag. Detta får dock inte förväxlas med kravet på svensk personal när det gäller att redovisa inkomst och göra källskatteavdrag enligt regeln 183 arbetsdagar per kalenderår, se rubriker nedan.

Reglerna för UE - godkännande av facklig organisation har inte samma konstruktion med veto för facklig organisation. Huvudentreprenören hanterar godkännandet av UE och kan bli solidariskt ansvarig för underentreprenör som bedriver social dumping. Facklig organisation i Norge har dock rätt till insyn i företagets löne- och arbetsvillkor.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöansvarig i Norge har enligt lag skyldighet att personal på arbetsplatsen skall ha genomgått en kurs i arbetsmiljö - säkerhet - om 32 timmar. Större norska inhyrare genomför utbildningen ofta i egen regi eller anvisar lämplig utbildningsgivare.

Byggekort

Krav kan uppkomma att personalen skall ha ett Byggekort. Det är ett officiellt ID-kort för byggbranschen i Norge. Om beställaren inte kan anvisa lämpligt företag för utfärdande av ID-kortet går det att beställa bl. a hos Ekonomernas hus i Karlstad. Mer information finns på www.ekonomernashus.se.

Försäkringskassan

Den anställde som blir utsänd till Norge fortsätter att vara försäkrad i Sverige under utsändningsperioden, max 2 år. Efter två år och om utsändningsperioden avslutats kan inte en ny utsändningsperiod beviljas förrän efter två månader från sista dagen på den avslutade utsändningsperioden. Det finns dock möjlighet att göra undantag - dispens. Kontakta Försäkringskassans kundcenter för mer information.

För att visa att den anställde fortfarande är försäkrad i Sverige under perioden den anställde arbetar utomlands behövs ett Intyg om tillämplig lagstiftning (A1). Med intyget behöver arbetsgivaren inte betala arbetsgivaravgifter i det tillfälliga arbetslandet. Ansökan om intyget sker med blanketten

- *Fk 6209 Begäran om intyg gällande tillämplig lagstiftning vid utsändning.*

Den finns hos Försäkringskassan och kan laddas ned på www.forsakringskassan.se.

Fora

Foras försäkringsskydd gäller för anställda som tjänstgör i Norge. När en anställd inte längre har rätt till svensk sjukpenning, enligt lagen om allmän försäkring (AFL) ska arbetsgivaren omgående meddela detta till Fora så att försäkringsskyddet består.

Särskilda regler gäller för rapportering av anställdas löner mm vid utlandstjänst. Blanketter och ytterligare information finns på [www.fora.se/utlandstjänstgöring](http://www.fora.se/utlandstjanstgoring).

Traktamenten, boende, kost och hemresor.

Träffa överenskommelse med de anställda om traktamenten och hemresor innan produktionen startar. Kräver samråd med lokal facklig organisation. Om arbetsgivaren står för boende och/eller kost finns även på norska utlandstraktamenten en reduceringsregel, mer information finns på www.skatteverket.se/utlandstraktamenten. Notera dock att Skatteverkets schablonbelopp för utlandstraktamente inte innefattar logikostnad.

Yrkesbevis

Svenska yrkesbevis gäller i Norge. Se dock under rubriken *Arbetsmiljö* där krav finns på en säkerhetsutbildning.

Svensk personal utsänd mer än 183 arbetsdagar per år

I den nordiska överenskommelsen om uppbörd av skatt (SFS1997:1157, bilaga 2) skall svensk utsänd personal efter 183 arbetsdagar per år (fyradagarsvecka cirka 46 kalenderveckor) eller 217 arbetsdagar på 3 år omfattas av norskt skatteavdrag från första arbetsdagen. Skatteetaten i Norge bevakar så uppgifter lämnas in om arbetstid och utgiven lön som ligger till grund för beräkning av den norska skatten vilket därefter regleras mellan Skattemyndigheterna. Beträffande redan inbetald skatt kan överföring enligt Trekkavtalet begäras på blankett NT5. Information om skatteavdrag finns på Skatteverkets hemsida, www.skatteverket.se i broschyren SKV 401. Ansökan om att skatteavdrag inte ska göras i Sverige sker på blankett NT2 (SKV 2737). Den kan inte laddas ned från Skatteverkets hemsida. Blanketten beställs hos Skatteupplysningen 0771-567 567. Sociala avgifter betalas inte i Norge om intyg för utsänd personal uppvisas, se under rubriken *Försäkringskassan*. Löneunderlag och arbetsgivaravgifter redovisas i Sverige på vanligt sätt.

Svensk personal utsänd mer än två år.

Överstiger uppdragstiden två år tappar man Försäkringskassans skydd, om dispens inte erhållits, för svensk personal och då är det enklare att personalen anställs i filial eller norskt bolag på samma villkor som gäller enligt norska kollektivavtalsregler och skattelagstiftning. Lönerna ligger högre men arbetsgivaravgifterna är lägre. Här kan uppkomma problem med turordningsreglerna mm vid byte till norsk arbetsgivare. Innan en anställning sker i norsk filial eller bolag bör man samråda med den svenska lokala fackliga organisationen. Anställning i Norge kan påverka den anställdes situation negativt då ingen inkomst och skatt redovisas i Sverige där den anställda är bosatt. Man bör även söka ett medlemskap i vår norska systerorganisation Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), www.mef.no som kan biträda med arbetsrättslig rådgivning.

Övrig administration

Fakturering

Vid fakturering från svenska företaget till norska företaget skall fakturan vara utan moms då det är försäljning av tjänster till icke EU-land.

Finns momsrepresentant brukar den ha krav på att företaget faktureras på samma grunder som i förra meningen och momsrepresentanten får sedan fakturera det norska företaget med norsk moms. När betalning sker till momsrepresentanten innehåller de den norska momsen för kommande momsredovisning och betalning av momsen. Räkna med lite längre betalningstider då faktureringen och betalning skall ske i två steg.

Vid filial eller bolag sker fakturering till dessa på samma grunder varefter filialen eller bolaget handlägger vidarefakturering och momsredovisningen.

Avvikelser kan förekomma beroende på kundens eller ekonomikonsultens rutiner.

Lyft av norsk moms

Momsregistrerad i Norge äger rätt till avdrag för ingående moms, momsutlägg som sker på inköp för verksamheten i Norge. Utländska företag får inte lyfta momsutlägg på mat, dryck och bilhyror. Norge har fyra momssatser beroende på produkt eller tjänst. Vid tveksamhet kontakta ansvarig för momsredovisningen i Norge.

Löpande transporter av förnödenheter för driften

Under uppdraget i Norge uppstår eventuellt behov av att ta in reservdelar, oljor o dyl. Detta är delbart gods och behandlas utifrån dessa produkters förutsättningar. Även det delbara godset måste tullas in vid gränsövergången. Kontrollera med lämpligt speditorsföretag innan avresa vilka regler som gäller för det specifika godset. Se även Svenska Tullverkets information om transport av gods mellan Sverige och Norge på www.tullverket.se.

StartBANK

StartBANK är ett leverantörsregister som brukas av inköpare inom bygg- och anläggning. Här kan en leverantör registrera sig med uppgifter om företaget och därmed bli föremål för förfrågningar från kundsidan. Se www.startbank.no.

Entreprenadåtagande i Norge

Enskilda fallet

Här är man utelämnad till förutsättningarna i det enskilda fallet. Att ge en uppräknig av de regler som gäller i varje enskilt fall blir för omfattande. Liksom i Sverige ökar ansvaret, kravet på kompetens och likviditet mm.

Några goda råd

Vid entreprenader bör man skaffa sig ett AS och hyra in det svenska företaget som underentreprenör alternativt anställa personalen i det norska bolaget. Verksamheten drivs då på samma villkor som ett norskt företag.

Har man inte kompetensen så kan man ju hyra in personal eller anställa kompetent arbetsledning för entreprenaden som är väl förtrogen med de norska regelverken.

Regelverken är förhållandevis lika de som vi har i Sverige men det finns avvikelser som kan bli mycket kostsamma.

Plan- och bygningsloven med föreskrifter, motsvarigheten till vår PBL med bl. a krav på kvalitetssystem, lokal och sentral godkjenning mm.

Krav på HMS – plan (hälsa, miljö o säkerhet) motsvarigheten till våra ledningssystem för arbetsmiljön.

Miljökartläggning, sanering og avfallsplaner, motsvarigheten till våra miljölagstiftningar och krav på miljöplan vid hantering av farligt avfall.

Offentlig anskaffelse motsvarigheten till vår lagstiftning om offentlig upphandling.

Utöver ovanstående omfattas man ju som entreprenör med ett AS av alla andra krav som följer med bolagets verksamhet typ kollektivavtal, entreprenörsförsäkringar, bokförings- och skatteregler mm.

ME rekommenderar att ett svenskägt norskt bolaget söker medlemskap i vår norska systerorganisation Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) då det underlättar många av de praktiska problem som uppkommer. Mer information om medlemskap finns på www.mef.no.